

lógiai megfontolások, bár ilyen fenntartások esetén felmerül, hogy bármilyen szöveg elhagyása tulajdonképpen hámisítás." /Marafkó László: Klasszikusok szövegei, Panteon és forrás, Magyar Nemzet, 1982. szeptember 25./

Szörényi László

Beszélgetés Szörényi László Aus Mudilandi Hungarica avagy az öncsonkítás művészete magyar módra c. Helfinológiai tanulmányáról

/Résztevők: Keserü Bálint, Szörényi László, „-“/

„-“: Ugy hallottuk, hogy Keserü tanár ur olvasói irására készül.

K.: Készültem... De úgy gondolom, helyesebb, ha inkább egy olyan beszélgetésen fejten ki a véleményem, ahol a szerző is jelen van. A tanulmány kitűnő, áttűzerejű, és fantasztikusan adatgazdag anyagot tartalmaz. Lévén, hogy a kérdés pohara már-már kicsordulni készült, egyetérttek azzal is, hogy Szörényi pamflet-röpirat-stílusban írta meg az áttekintést. Örülök, hogy a bölcsész lap/ilyen terjedelemben is/válialta a megjelentetést. Van viszont néhány észrevétel. Míncs ebben a tanulmányban néhány dolog összekeverve? Egyrészt: összekeveredett Trianon kérdésköre és a mindenféle egyéb vad ideológiai szempont, amelyek jegyében valaha is kihagytak az irodalmi művekből.

Másrészt: én ezt a tanulmányt felelős írásnak tartom, ennek ellenére úgy látom, hogy az értékelésnél mintha nem lettek volna megkülönböztetve egymástól a kritikai és a nem-kritikai/válogatott, gyűjteményes/kiadások. Szubjektív pedig bánt, hogy az a beállítás dominál, mintha a szomszéd népek érzékenységevel kapcsolatos aggályokat 1948 után találták volna ki.

Felvetett gondjaimat/mint illusztráció/a Babitsról szóló rész foglalja össze a legfontosabban. Poentirozott a szomszéd népek érzékenységének problémaköre, ráadásul a poén a tanulmány egy olyan fejezetében csattan, ahol az a tárgy egyedül áll. /Lásd: -1984/4. sz. 20. ol. könyvégetés/Babitsnak kritikai kiadása egyelőre nincs, s Szörényi olyan kiadásokról szól, amelyek közt vannak levallottan válogatásjellegűek is. Nem értek egyet a remek pamflet szerzőjével abban sem, hogy nem tesz különbséget a kiadás mindenkorai sajtó alá rendezőjének esetleges személyes indítéka és az esetenként dokumentumokkal bizonyítható felső parancs követelte tettek között.

Sz.: A válogatás sosem volt egyéni ízlésre bízva...

K.: Ez számomra nem egyéni ízlés kérdése. Lehettek olyan anyagok is, amelyek nem a szomszéd népek érzékenységét sértették. Hanem a válogatót.

Például, 1919 kérdésében a szerzőnek száz %-ig igazja van. De/szubjektív lesznek/eszembe jutott egy gyermekkori emlékem. Akkoriban, amikor Babits a problémás műveket írta, sok irredenta dalt tanítottak az iskolában. Otthon pedig/ráadásulként az iskolában tanultakhoz/anyám zongorakisérletével fújtuk őket. Furcsa tapasztalatom volt, hogy apám ilyenkor mindig valami grimaszt vágott, és kifordult a szobából. Csak később értettem meg: apám erdélyi, Szilágynagyfalusi ember volt... Igen, az erdélyi magyarok egy része ezt az irredentizmust nem tette magáévá./A nagyfalusi rokonság, a kinnmaradtak sem. Abban a faluban szinte csak magyarok éltek, nem félelemből nem lettek ir-

redenták/Vegyük te hát figyelembe a személyesen érintett magyarok érzékenységét is.

Tehát.A cikk stílusa a disztíngválást nem teszi lehetővé.A cikk logikája szerint a náci könyvégetőkkel,a csonkítókkal apám öncenzurája is rokon,s ugyane logika szerint a kihagyásnak csak felsőutasítás ideológia parancsa lehet az oka,pedig az említetthez hasonló szubjektív averzió is közrejátszhat.

"-":Egy felelős válogatás sem lehet személyes sérelmekből,averzióktól befolyásolt.A személyesség csak mint személyes izkés jelentkezhethet.

K.:Azért én el tudom képzelni,hogy 1984-ben egy Babits válogatásból néhány irredenta,sőt akár félreérthető művet is kihagynék.A megállapodások szerint nem adhat ki egy ország sem olyan művet,amely a környező népek bármelyikét is sérti.De én nem ezért, nem félelemből hagynék ki.Hanem mert meggyőződésesen,hogy nem jó ezeket állandóan felszínen tartani:Ha van válogatási jogom,akkor a szimpla-irredenta dolgokat/hacsak nem nagyon színvonalasak/kihagynám.

"-":A folyamatos elhallgatás azonban az íróval és az olvasóval szemben is bűn;bármit hagyjanak is ki az életműből,a művész képe sosem lesz egész.

K.:Ennek jogosságát nem vonom kétségbe.De más nyújtományt összeállítani és más tanítani,bevinni valamit a köztudatba.Én értelmes embereknek tanítanám az irredenta műveket is,éppen,mert szeretném,hogy kialakuljon egy,az apáméhoz hasonló averzió.Azért kellene ezeket megtanítani,hogy kitöröljük őket:nem az emlékezetből hanem a per hecc használatból.

Sz.: Én nem látok hasonlóságot a könyvégetők és a szubjektív érzések akarta kihagyások, elhallgatások között.Azért nem hivatkozom személyekre,mint csonkítókra,mert nem őket tartom vétkesnek:szubjektíve becsületesek lehettek;de kötötte őket az iratlan gyakorlat.De visszautasítom hogy József Attilát és Babitsot aljas dolgokkal azonosítsukMagyarázni és kommentálni kell,de nem szabad csonkítani,kihagyni.Kosztolányit és Babitsot nem lehet a hivatalos alpári irredentával azonosítani.

K.:Ezt okvetlenül elismerem,bár megjegyzem,hogy a Juhász Gyula-kritikaiból kihagyott versek között ismerek egy-kettő olyan káros szövegeket,amí bizony nagyon emlékeztet az előbb említett gyerekkori nótáimra...

Sz.:A Vértő Magyarország o.gyűjteményes kötetben jó írók jó írásai jelentek meg.Horthy előszavával.S ez elég volt ahhoz,hogy a kötetben megjelent Krúdy-Karinthy-,és Kosztolányi írások valamennyi válogatásból hiányozzanak.Ezáltal pedig azonosítódik a mai kulturpolitika a könyvégetőkkel.Történelmietlen látásmód ez.Soha nem fogjuk megérteni Babits indulatait,művei gyűjteményét megcsonkítva adjuk ki.Azt persze egy szóval sem kívánom,hogy adjuk ki Dűcső Csaba regényét fakszimilében:/ez a Lancranjan-vitában előkerült könyv is szerepel ugyanazonaz indexen, ahol a Vértő Magyarország./Tudom,sok minden félelemeken,a kiadókat befolyásoló mechanizmuson mulik.Mindnyájan ugyanannak a meg nem fogalmazott de annál veszélyesebb szabályoknak az áldozatai.Nincs cenzura;így aztán azt sem merik kiadni,amit kiadhatnának./Vö: Babits ugyanabban az évben a Szépirodalminál megcsonkítva,a Magvetőnél teljes szöveggel jelent meg...

"-":Cenzura,öncenzura,"dehál nép"delfinek.De mégis:kié az irodalom?

K.:Példázatként:ha bedressziroznák a delfiniket mondjuk egy piros labda kiválasztására majd egyik kiválasztott társuknak bekötik a szemét,és a csoport minden tagjának felmutatják a labdákat,a bekötött szemű is ki tudja emelni a pirosat a többi közül.Ez csak úgy lehetsé-

ges, ha a többiek valahogy segítenek neki...

A delfinek kommunikálnak.

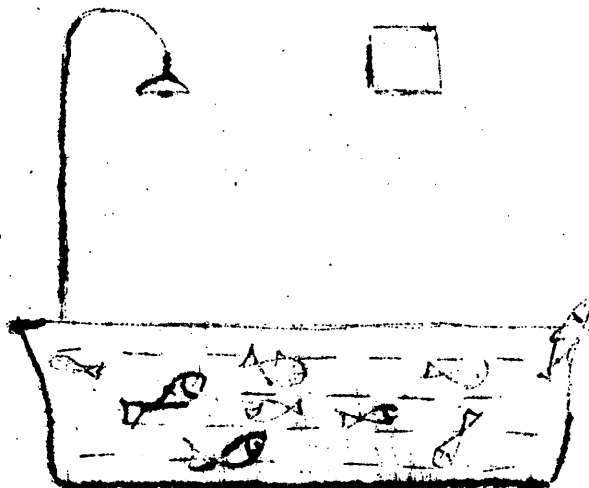
**Sz.:** Régi terven, hogy elemezzem Arión versét. Deiffin szempontból. A delfinek egyszer azon kezdenek töprekedni, hogy van-e rajtuk kívül értelmes faj a földön. Lévén, hogy az egyetlen alkotás, amivel fajunk megléte óta közvetlenül találkozott Arión verse, azt kezdik elcsúszni. Végül pedig azt állapítják meg, hogy az ember nem értelmes faj...

"-": Köszönöm a beszélgetést.

/A "-" képviselője Szilasi László volt./

x x x x x

A kari Diákszervezet a Gondolat-jel alapszervezet 3 tagját beválasztotta az Érdekvédelmi Tanácsba. Közöttük van az eddigi szerkesztő, az alapszervezet titkára is. A tehermentesítés, a feladatok megosztása és az Érdekvédelmi Tanácstól való függetlenség érdekében az alapszervezet úgy döntött, hogy a titkári és a felelős szerkesztői funkciót szétválasztja. Ezt a szót Bárdi Nándor szerkesztette.



a Gondolat-jel Alapszervezet

x x x x x x x

E számunkban Bedő Katalin, Csuha István, Kaári Attila, Nádori Attila, Takács József írásait technikai okokból nem tudtuk közölni.

-szerk.-

